

**BAIXADA DEL MONESTIR, 7-9B
REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES
CASETES**

**DISTRICTE DE LES CORTS
BARCELONA (BARCELONÈS)**

**PROJECTE
D'INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA**

Promotor: Institut de Cultura de
Barcelona-Ajuntament de Barcelona

Codi: 048/23
Abril 2023

PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A LA BAIXADA DEL MONESTIR 7-9B

**REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES
CASETES**

DISTRICTE DE LES CORTS – BARCELONA

Tipus d'intervenció: excavació

Codi: 048/23

INFORME SOBRE ELS MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ

a) Raons

L'indret on es durà a terme l'actuació s'inclou en una Zona d'Interès Arqueològic, per la qual cosa s'haurà de realitzar una Intervenció Arqueològica preventiva prèviament a la realització de les obres, d'acord amb la normativa municipal i general en matèria patrimonial.

b) Circumstàncies

Donat l'interès de l'indret trobem més que fonamentades les previsions sobre la necessitat d'intervenir-hi arqueològicament com a seguiment de la intervenció urbanística.

No cal que remarcuem la importància que pot tenir l'estudi del subsol d'aquest lloc, ja que es troba relacionat amb un sector històric força important per a Barcelona. D'acord amb el promotor del projecte, presentem el Projecte d'Intervenció Arqueològica per tal d'engegar el procés de recerca preventiva necessari per a la localització i documentació de les possibles restes patrimonials que puguin veure's afectades per l'actuació urbanística, amb l'objectiu que marca la Llei 9/93 del patrimoni cultural català i el Decret 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

D'una manera molt resumida, podem dir que el lloc que ens ocupa té un alt interès històric i arqueològic ja que:

1. **Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes**¹. Amb la intenció de construir-hi un monestir dedicat a Santa Maria, la reina Elisenda de Montcada va adquirir l'antic Mas Pedralbes² i els seus terrenys. Així doncs, el monestir va ser construït al segle XIV per ordre reial a la part alta de Barcelona, als peus de la serralada de Collserola. Arqueològicament, però, no s'ha pogut documentar la localització exacta d'aquest mas.

Des de la seva fundació, per bé que al llarg dels anys s'hi han anat duent a terme diverses reformes, sempre ha mantingut la seva estructura original, centrada per l'església i el seu claustre.

Exteriorment, és d'una gran austeritat i a l'interior el temple té una única nau de 12 metres d'amplada i un absis radial i capelles laterals entre contraforts i en consonància amb els trams de la volta de creueria. Un campanar de planta octogonal flanqueja la porta d'accés a l'església. El claustre, adossat al migdia de l'església, és de grans dimensions i consta de tres pisos, els dos primers del segle XIV, amb arcs apuntats sobre esveltes columnes quadrilobulades. El darrer pis es va acabar el 1512, amb columnes prismàtiques sobre les quals recolza la teulada, amb un ràfec de gran volada. Entorn del claustre s'articulen les diverses dependències monàstiques: a l'ala oposada a l'església hi ha el refetor, a l'ala de muntanya hi ha els dormitoris i a l'ala de mar hi ha la infermeria, l'abadia i la sala capitular, que és un espai quadrat cobert amb volta de creueria, amb solana i teulada a quatre vessants que sobresurt per damunt de les altres dependències i que es va bastir l'any 1419. A l'ala més propera a l'església, hi ha la capella de Sant Miquel, que va ser l'oratori de la segona abadessa, Francesca Saportella, i que conté les

¹ Portal d'Informació Urbanística

(<https://ajuntament.barcelona.cat/informaciourbanistica/cerca/ca/fitxa/2076/--/--/cp/>)

² Carta Arqueològica de Barcelona (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3401>)

conegudes pintures murals de Ferrer i Bassa (1346) les quals, juntament amb el sepulcre de la reina Elisenda, certifiquen la importància del conjunt dins el panorama del gòtic català. De fet, aquest monestir constitueix un dels conjunts prototípics de l'arquitectura gòtica catalana.

La resta del conjunt, que era emmurallat, comprenia les dependències i l'hort dels sis capellans i del personal del servei. A un costat de la porta meridional hi ha l'edifici dit *el Conventet*, antiga residència dels frares franciscans al servei del monestir, que va ser reedificat com a residència unifamiliar l'any 1920 per Enric Sagnier.

De les casetes i els horts que havien estat dels capellans es manté l'espai que havien ocupat i que avui correspon a les cases del carrer de Montevideo, del número 18 al 24, a la baixada del monestir números 10-12 i a la plaça del Monestir números 4-7.

2. Diferents sondejos i intervencions arqueològiques al monestir han permès identificar diversos nivells arqueològics amb restes que van des de d'època protohistòrica (amb la identificació de diverses sitges amb material ceràmic d'aquesta cronologia) fins a l'època contemporània, passant pels segles de les èpoques romana, medieval i moderna³.
3. De les casetes objecte d'intervenció, no existeix informació publicada, de manera que el seu estudi pot aportar informació molt valuosa d'aquesta part del monestir. Al segle XVII aquests edificis consten com a cases de la majordomia i del forner i, al pati exterior, hi havia el galliner i estances de l'abadia.
4. Entre el setembre de 2022 i el febrer de 2023 es va dur a terme una intervenció arqueològica a la caseta número 5 de la Baixada del Monestir que va permetre documentar diverses estructures de cronologies diverses

³ Carta Arqueològica de Barcelona (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3160/> <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3156/> <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3154/> <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3186/> <http://cartaarqueologica.bcn.cat/331/> <http://cartaarqueologica.bcn.cat/4039/> <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3471/>

i determinar que el subsol geològic de sauló apareixia entre els 60 i els 80 centímetres de profunditat respecte de l'actual cota de paviment.

Les primeres restes documentades van ser paviments, fonamentacions, canalons i clavegueres dels segles XX i XIX, per bé que també es van documentar elements de cronologies més antigues que arribaven al segle XVII.

També hi ha evidències d'ocupació de l'espai en època romana, en concret les restes d'una estructura per canalitzar aigua.

Sorprèn que en l'espai excavat no hi ha restes d'època medieval.

5. El Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes va ser declarat Monument Històric-Artístic d'Interès Nacional (BCIN) segons el Decret del 3-6-1931; publicat a la *Gaceta* del 4-6-1931. També se'n va fixar la delimitació l'entorn (DOGC, 30-09-1994).
6. El Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes està inclòs al Catàleg de Patrimoni de la ciutat de Barcelona, amb categoria A (Béns Culturals d'Interès Nacional) i fitxa número 2076.
7. El Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, està inclòs al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 4, núm. d'element 49.

c) Obra que motiva la intervenció

Avantprojecte de restauració de les Casetes a la baixada del Monestir (Districte de Les Corts).

**PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A LA BAIXADA
DEL MONESTIR 7-9B**

**REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES
CASETES**

DISTRICTE DE LES CORTS – BARCELONA

Tipus d'intervenció: excavació

Codi: 048/23

a) Descripció del lloc

Es tracta d'una zona situada al peu de la serralada de Collserola dins del conjunt d'edificis del Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, al Districte de Les Corts de Barcelona.

b) Situació exacta

La intervenció es durà a terme a les casetes i al passatge interior dels números 7-9bis de la Baixada del Monestir, al districte de les Corts, Barcelona. Aquesta caseta forma part dels edificis del Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes.

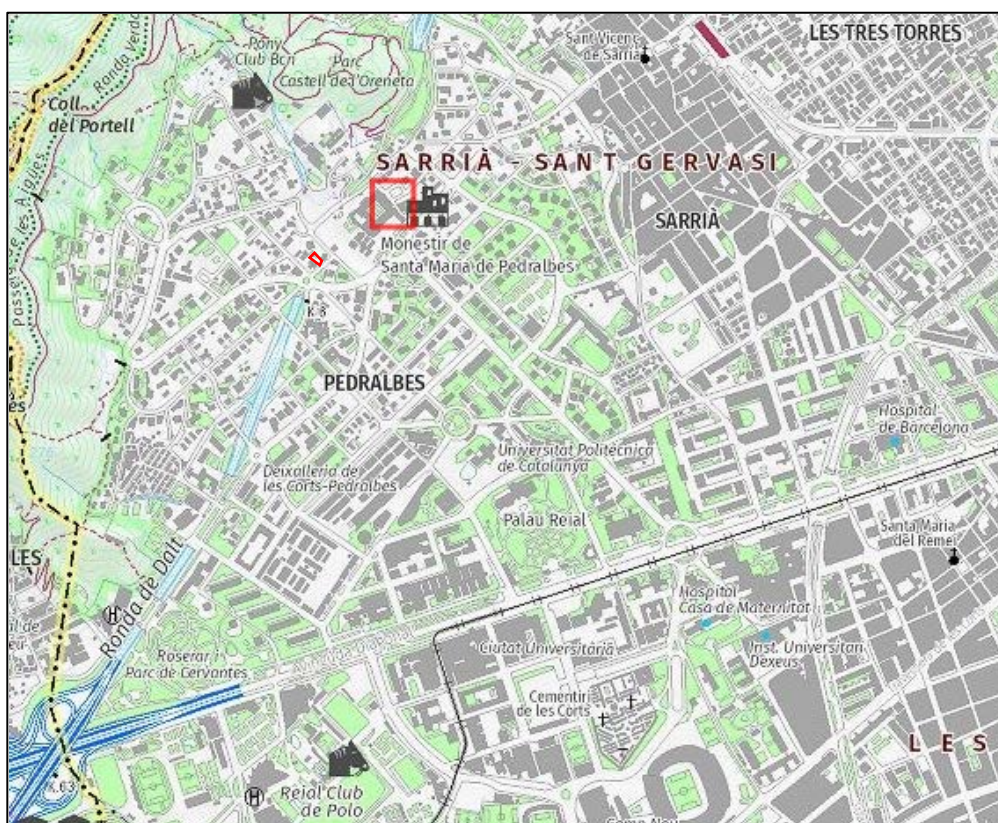
Fitxa cadastral: 5831301DF2853B

Codi parcel·la: 04 35144 001

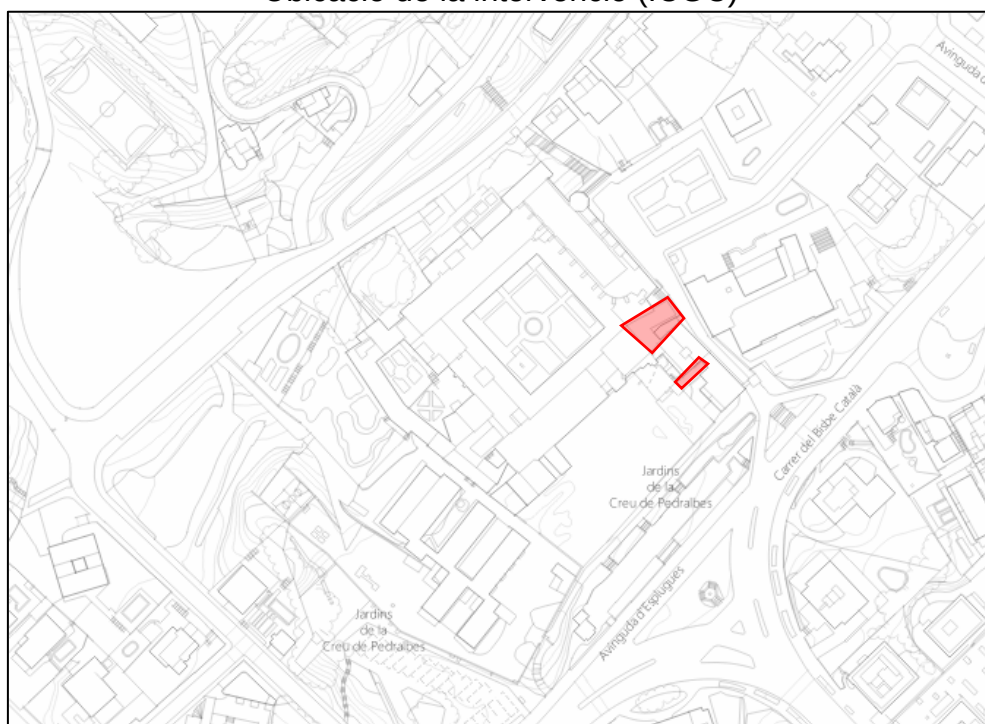
Coordenades UTM31N - ETRS89:

X: 425822.8 / Y: 4583061.2

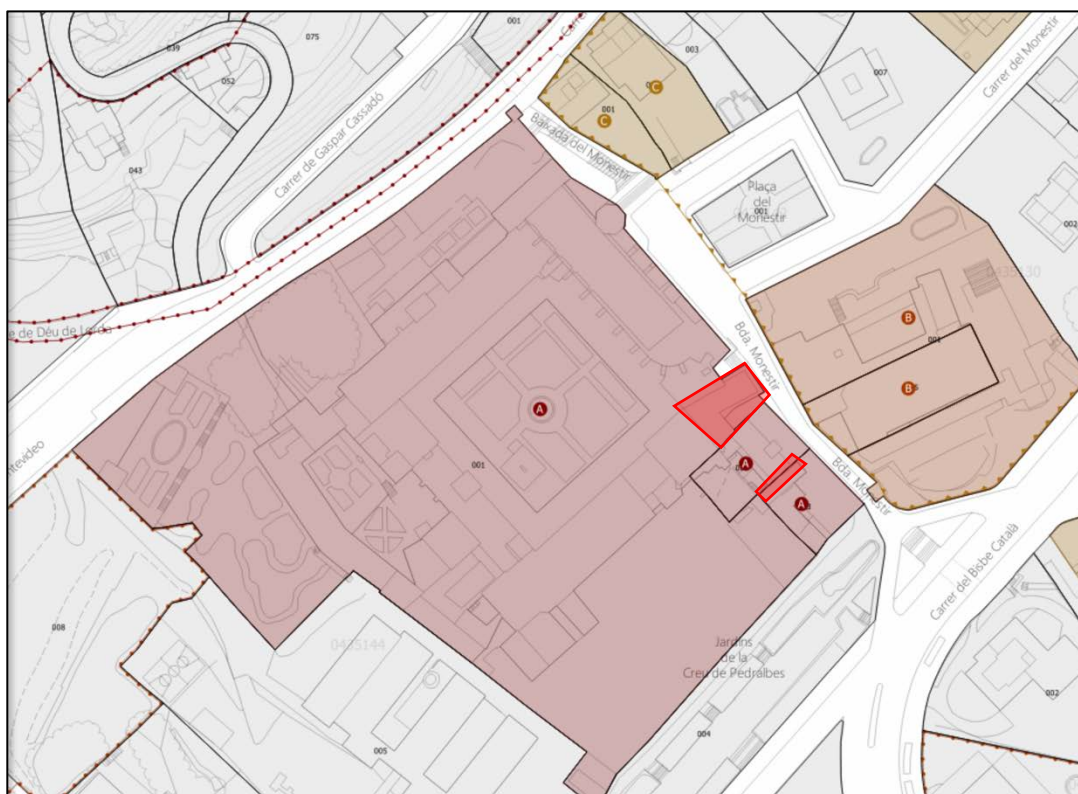
X: 425843.4 / Y: 4583041.6

Ubicació de la intervenció (ICGC)

Emplaçament de la intervenció (Portal d'Informació Urbanística)

Catàleg del Patrimoni Arquitectònic (Portal d'Informació Urbanística)

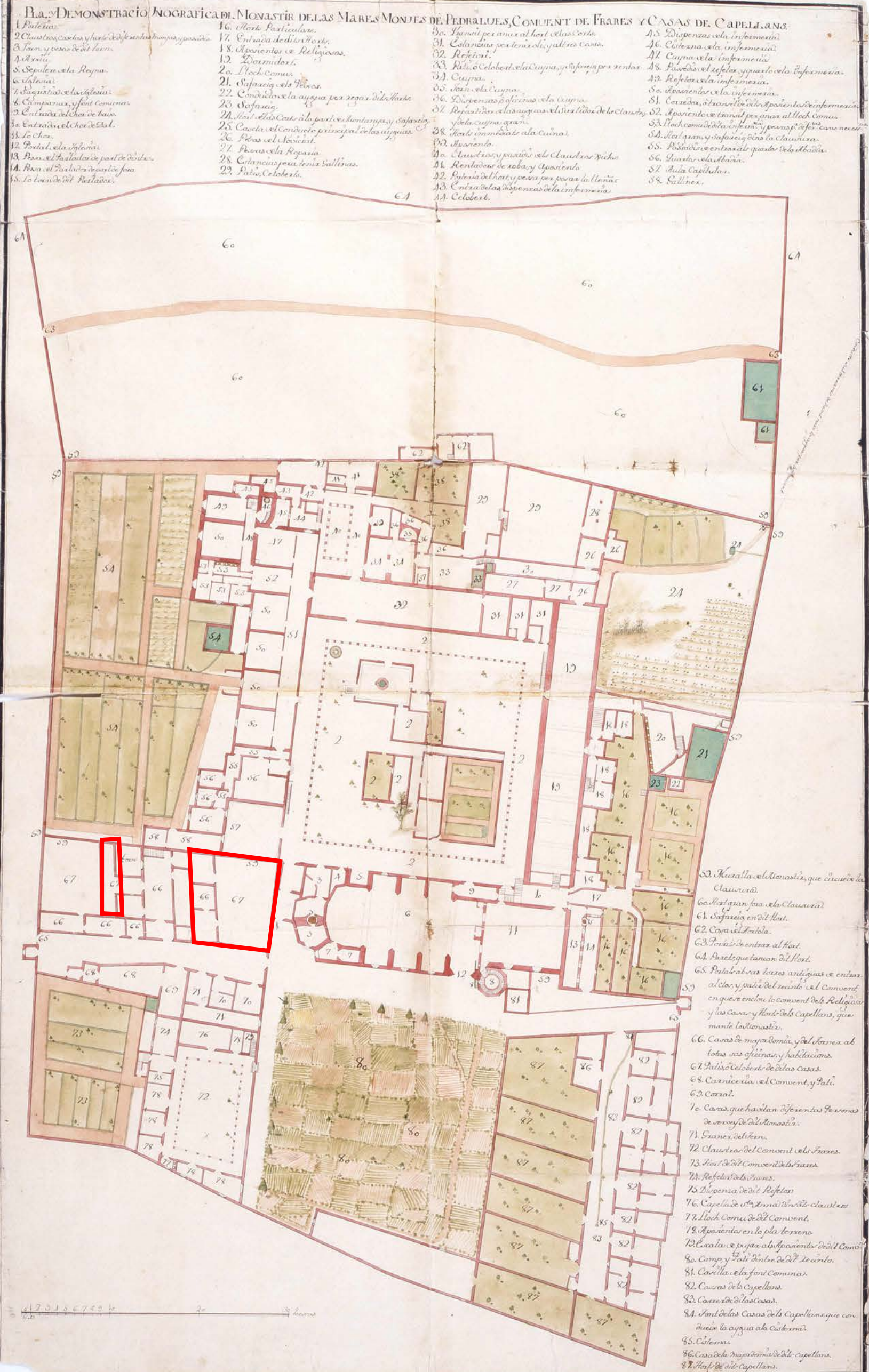
Vista aèria (ICGC)

En vermell, excavació a l'interior de les casetes número 7-9bis i passatge, amb una superfície total de 343m². Els espais marcats amb una trama de color vermell més intens corresponen a les àrees dins d'aquests espais en les que ja s'ha excavat.

QUADRE DE SUPERFÍCIES:		
1. Entrada Hort Petit	69.75	m2
2. Entrada vivendes	25.47	m2
A. Escala	10.65	m2
B. Vestíbul	15.09	m2
3. Vivenda 1	67.61	m2
A. Sala 1	22.95	m2
B. Sala 2	7.02	m2
C. Sala 3	3.25	m2
D. Distribuidor	4.04	m2
E. Cuina	8.64	m2
F. Sala 4	10.51	m2
G. Portxo	11.20	m2
H. Pati	17.05	m2
4. Vivenda 2	52.21	m2
A. Distribuidor	6.59	m2
B. Sala 1	19.45	m2
C. Lavabo	4.77	m2
D. Cuina	6.16	m2
E. Sala 2	9.61	m2
F. Portxo	5.63	m2
G. Pati	7.97	m2
5. Vivenda 3	82.47	m2
A. Entrada	2.71	m2
B. Rebedor	16.27	m2
C. Escala	3.27	m2
D. Distribuidor	7.15	m2
E. Sala 1	10.95	m2
F. Sala 2	6.76	m2
G. Sala 3	15.13	m2
H. Lavabo	3.13	m2
I. Sala 4	10.50	m2
J. Portxo	4.26	m2
K. Lavabo	1.49	m2
L. Pati	8.55	m2
M. Escala	2.51	m2
N. Sala 5	14.67	m2
O. Distribuidor	10.50	m2
P. Serveis	6.40	m2
Q. Sala 6	9.86	m2
R. Sala 7	5.39	m2
S. Sala 8	9.57	m2
T. Cuina	3.55	m2
6. Pati Casetes	143.49	m2
7. Coseta 7Bis	153.19	m2
A. Sala 1	11.85	m2
B. Sala 2	9.90	m2
C. Sala 3	13.69	m2
D. Sala 4	25.12	m2
E. Entrada	13.41	m2
F. Sala 5	11.67	m2
G. Accés	23.09	m2
H. Vivenda	44.46	m2
I. Pati d'entrada	50.02	m2
8. Sala Capitular	131.90	m2
9. Accés Museu	198.70	m2
A. Entrada	21.92	m2
B. Recepció	37.14	m2
C. Seguretat	31.21	m2
D. Entrada Seg.	54.52	m2
E. Exposició	23.32	m2
F. Serveis	18.33	m2
G. Pos/mogatzen	12.26	m2
10. Vivenda 4	138.32	m2
A. Terrassa	23.83	m2
B. Cuina	6.68	m2
C. Dutxa	1.59	m2
D. Servei	2.33	m2
E. Sala 1	5.43	m2
F. Sala 2	22.95	m2
G. Sala 3	20.12	m2
H. Distribuidor	6.58	m2
I. Sala 4	15.29	m2
J. Sala 5	10.04	m2
K. Distribuidor	6.58	m2
L. Servei	8.15	m2
M. Sala 6	7.55	m2
N. Sala 7	14.46	m2

Ortofotografia de les restes documentades al sector del passatge superposades a la planimetria del monestir. Autor: Josep Cruells

**INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A
L'HORT PETIT DEL REAL MONESTIR
DE SANTA MARIA DE PEDRALBES**

LLOC DE LA INTERVENCIÓ
BAIXADA DEL MONESTIR,
1-15, MONESTIR DE
PEDRALBES,
(BARCELONA,
BARCELONÈS)

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA
LAURA GONZÁLEZ
BARROSO

PROMOCIÓ I DIBUJAMENT
DEPARTAMENT DE
PATRIMONI
ARQUITECTÒNIC
HISTÒRIC I ARTÍSTIC
ECOLOGIA URBANA

AJUNTAMENT DE
BARCELONA

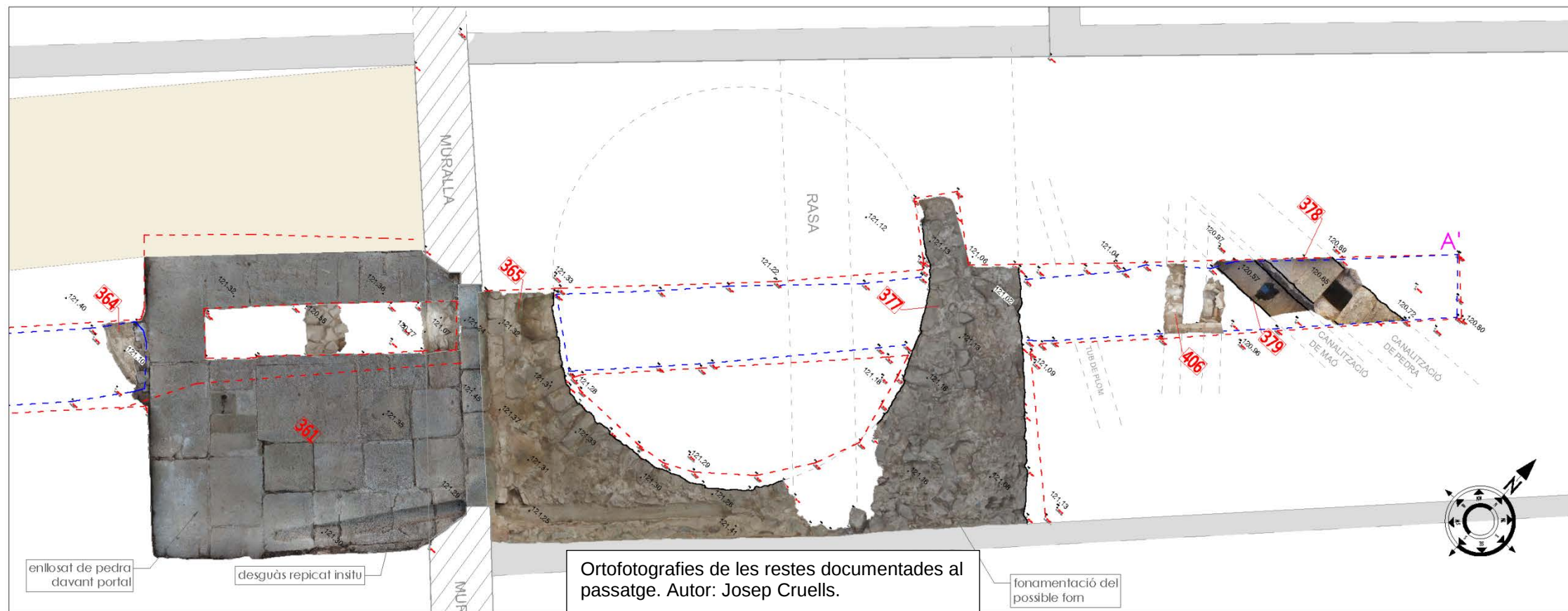
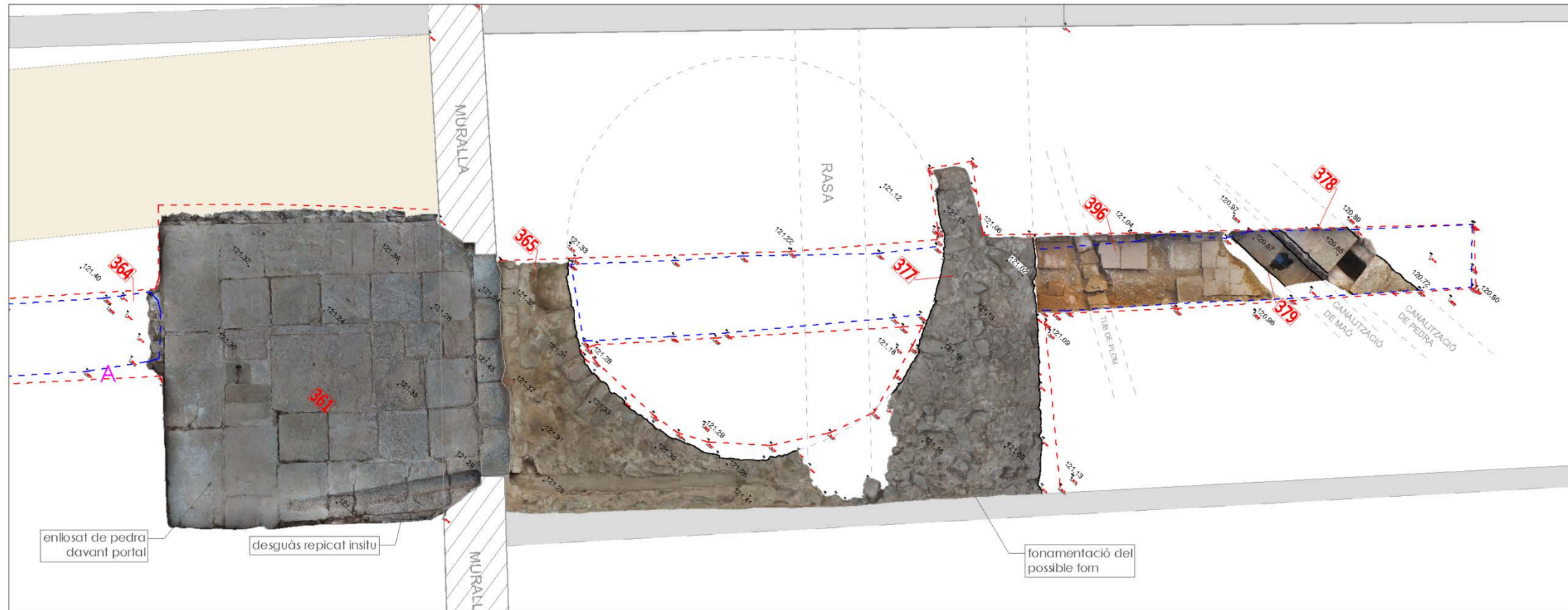
TÍTOL DEL PLÀNOL
INFORME DE
TRACTAMENT DE
RESTES NO EXTRETES.
SITUACIÓ DE LES
RESTES

DATA
GENYER 2023

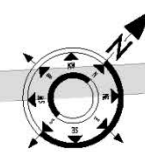
ESCALA: E1:250
0 3,125 6,25 m

NOM PLÀNOL

1

Ortofotografies de les restes documentades al passatge. Autor: Josep Cruells.

**INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A
L'HORT PETIT DEL REIAL MONESTIR
DE SANTA MARIA DE PEDRALBES**

LLOC DE LA INTERVENCIÓ
BAIXADA DEL MONESTIR,
1-15. MONESTIR DE
PEDRALBES.
(BARCELONA,
BARCELONÈS)

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA
LAURA GONZÁLEZ
BARROSO

PROMOCIÓ I FINANÇAMENT
DEPARTAMENT DE
PATRIMONI
ARQUITECTÒNIC
HISTÒRIC I ARTÍSTIC
ECOLOGIA URBANA

AJUNTAMENT DE
BARCELONA

TÍTOL DEL PLÀNOL
INFORME DE
TRACTAMENT DE
RESTES NO EXTRETES.
RESTES
ARQUEOLÒGIQUES
AFECTADES

DATA
GENYER 2023

ESCALA E1:40

0 0,5 1 m

NÚM. PLÀNOL

2

Fotografies de les estructures documentades al passatge durant la intervenció arqueològica efectuada amb motiu de l'execució d'una rasa de sanejament. Autoria: Laura González i Josep Cruells.

PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A LA BAIXADA DEL MONESTIR 7-9B

**REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES
CASETES**

DISTRICTE DE LES CORTS – BARCELONA

Tipus d'intervenció: excavació

Codi: 048/23

PROJECTE D'INTERVENCIÓ

a) Programa detallat dels treballs a realitzar

Les tasques arqueològiques consistiran en la realització d'una excavació a l'interior del passatge i de les casetes dels números 7 i 9bis de la Baixada del Monestir. En total es tracta d'una superfície d'uns 343m².

En el seu conjunt, l'excavació es farà tan extensiva com sigui possible, sempre i quan l'execució dels rebaixos de terres no posi en risc l'estructura dels edificis ni la pròpia seguretat dels arqueòlegs o arqueòlogues. Es baixarà a tanta profunditat com les condicions de seguretat permetin o fins arribar al terreny geològic natural.

Basant-nos amb les dades obtingudes a partir de la intervenció duta a terme a l'interior de la caseta número 5 del mateix carrer, tot semblaria indicar que la potència estratigràfica de l'espai no hauria de superar els 90 centímetres, ja que la potència mitjana va ser de 75 centímetres. Es preveu exhaurir la totalitat de l'estratigrafia en la major part dels espais sempre que sigui possible per raons de seguretat.

Considerem que els paviments actuals de la planta baixa de la caseta del número 7 i del passatge no tenen cap interès històric ni museogràfic; s'haurien d'extreure i portar a l'abocador; es tracta de rajoles contemporànies de les mateixes característiques de les que es van extreure a la caseta núm. 5. Pel que fa als paviments de la caseta del número 9bis, però, aquests

s'haurien de documentar (descripció, fotografia, fotogrametria i cotes) i extreure amb cura (calcant i numerant les peces prèviament), per tal de poder-ne fer la restitució un cop acabats els treballs d'excavació. Amb tot, previ al seu desmuntatge, hi haurà d'haver l'Acord de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Ciutat de Barcelona en aquest sentit i s'hauran de seguir els procediments que dicti la dita Comissió. En cas que en cotes inferiors es trobin paviments anteriors en bon estat, caldrà posar en consideració de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Ciutat de Barcelona la necessitat o no de fer-ne l'extracció amb la metodologia necessària per tal de garantir que podran col·locar-se al mateix lloc on eren. Així doncs, en cas que es determini la necessitat de conservar i tornar a col·locar els diferents paviments que es puguin anar localitzant, caldrà preveure una zona per emmagatzemar les peces que es vagin extraient.

Al passatge, durant l'execució d'una rasa de sanejament, es va posar al descobert una estructura circular de grans dimensions que es va interpretar provisionalment com la fonamentació d'un forn. Caldrà documentar-la en la seva totalitat, així com al resta d'estructures que puguin aparèixer a tota l'àrea d'intervenció.

En el cas de localització d'estructures arqueològiques, es valorarà la seva entitat i importància. En tots els casos i en cas d'afectació per l'obra, la conservació, el trasllat o el desmuntatge d'aquestes estructures s'haurà de posar en consideració de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Ciutat de Barcelona Així mateix, abans de decidir qualsevol dels supòsits esmentats més amunt, s'hauran de documentar correctament les estructures localitzades.

b) Metodologia i tècniques a emprar

L'obertura del subsol es farà mecànicament per extreure els paviments actuals que es considera que no tenen valor i de forma manual aquells que calgui calcar i numerar per tornar a reposicionar. Un cop es localitzin restes

arqueològiques es procedirà a la seva excavació i documentació, utilitzant la metodologia més adient segons el moment, decidida per la direcció de la intervenció i amb el vistiplau del Servei d'Arqueologia del Barcelona. El sistema de registre que s'utilitzarà serà l'estratigràfic.

c) Temps d'execució

Es preveu que la intervenció tingui una durada aproximada de 27 setmanes de feina, comptant 5 dies laborables per setmana i jornades laborals de 8 hores, per bé que els terminis podrien variar en funció dels resultats que aportí la intervenció.

La data que es proposa per a l'inici dels treballs és el dia **XX de XXXX** de 2023.

d) Personal necessari

Per aquesta fase d'excavació caldrà comptar amb una persona que assumeixi la direcció arqueològica de la intervenció, almenys dues persones amb capacitat d'assumir les responsabilitats pròpies del personal tècnic i diversos auxiliars.

Cal tenir en compte que caldrà contractar també un servei de contenidors, que s'haurien de col·locar al davant de les casetes, a la baixada del Monestir, i de transport de terres, així com una màquina excavadora petita amb pala plana. L'empresa contractista haurà de gestionar el permís amb el districte.

També s'ha de preveure la participació de personal especialitzat en dibuix arqueològic, fotogrametria i topografia. Així com la incorporació d'especialistes en neteja, tractament i consolidació d'objectes mobles i immobles i la participació de tots aquells altres especialistes que l'entitat i el tipus de restes aconsellin.

**PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A LA BAIXADA
DEL MONESTIR 7-9B**

**REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES
CASETES**

DISTRICTE DE LES CORTS – BARCELONA

Tipus d'intervenció: excavació

Codi: 048/23

El Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya en compliment del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, i d'acord amb el Manual d'estil per a l'elaboració de memòries d'intervencions arqueològiques i/o paleontològiques, ha definit i establert un nou protocol de mínims de la informació gràfica que s'entrega conjuntament amb la memòria científica elaborada. Aquest protocol, *Dibuix arqueològic en format CAD-Memòries de les intervencions*, és d'obligat compliment per a tota la informació en format CAD que s'adjunta a les memòries científiques, i que tenen com a destinatari el Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya.

Aquest nou protocol, inclòs al Manual d'estil per a l'elaboració de memòries d'intervencions arqueològiques i/o paleontològiques, es pot consultar i descarregar en PDF des de la pàgina web de la Tribuna d'Arqueologia del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic:

(<https://tribunadarqueologiadotblogdotgencatdotcat.files.wordpress.com/2016/03/manual-destil.pdf>).

Criteris generals del treball de camp:

- Tota intervenció arqueològica duta a terme a Barcelona es registrarà pels criteris específics del Servei d'Arqueologia de Barcelona, i per allò establert en la normativa legal vigent sobre la matèria, a més d'incorporar els nous criteris establerts en el Manual d'estil per a l'elaboració de memòries d'intervencions arqueològiques i/o paleontològiques del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya, incidint especial atenció en el protocol de la informació gràfica.
- Tota intervenció a Barcelona s'identifica amb un número de codi del Registre d'Intervencions Arqueològiques del Servei d'Arqueologia de Barcelona, el qual haurà de constar a tota la documentació, als objectes extrets, als seus embalatges i als documents elaborats.
- Tota excavació arqueològica de subsol es farà seguint la seqüència estratigràfica real.
- En el procés d'intervenció s'aniran identificant, numerant i documentant totes les unitats estratigràfiques que siguin diferenciables, així com totes les estructures que hi puguin aparèixer.
- Cada unitat estratigràfica i cada element estructural identificat tindrà la seva numeració correlativa i identificativa i una fitxa d'identificació i registre pròpia, i hauran d'estar tots relacionats, entre ells, amb una seqüència cronoestratigràfica global.
- Totes les intervencions arqueològiques que es duen a terme dins del terme municipal de Barcelona han de seguir el mateix sistema de registre, per tal de poder disposar d'una base de dades homogènia pel que fa al treball de camp i elaboració de resultats.
És per la qual cosa que:
 - S'utilitzaran les fitxes de registre de camp del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

- Per documentar les restes antropològiques s'utilitzarà la fitxa de registre d'enterraments del Servei d'Arqueologia de Barcelona. Cada enterrament tindrà un número diferenciat de tomba, a l'hora que s'hauran de numerar les diferents UE que configuren cada enterrament (restes humanes, possible fossa, possible caixa, etc.)
 - Per la recollida de mostres s'utilitzarà les fitxes proposades des del Servei d'Arqueologia de Barcelona.
 - Si hom proposa un canvi o complement en el sistema de registre o en algun punt dels models de fitxa a emprar, aquest haurà de comptar amb el vistiplau del Servei d'Arqueologia. En qualsevol cas haurà de ser compatible amb el sistema de registre general.
- Totes les fitxes elaborades s'hauran de lliurar informatitzades (format Word o Access) amb la memòria final de la intervenció.
 - Els treballs de tractament de dades i materials extrets en la intervenció es realitzaran, sempre i quan no es pacti el contrari, en les instal·lacions de l'ICUB del polígon de la Zona Franca.
 - En general, els criteris utilitzats en els tractaments de conservació-restauració (neteja, consolidació, restauració, extracció,...) dels elements patrimonials apareguts en el transcurs, conservats in situ o extrets, d'una intervenció arqueològica hauran d'aplicar els criteris establerts en els convenis internacionals sobre la matèria. En qualsevol cas, caldrà tenir especial cura en la documentació dels treballs (fitxes descriptives, productes utilitzats,...) que seguirà les normes establertes des del Laboratori de Conservació i Restauració del Servei d'Arqueologia.
 - Davant del dubte sobre la idoneïtat de qualsevol tractament, sistema d'extracció, embalatge,... dels objectes o estructures apareguts, caldrà sol·licitar el vistiplau i l'assessorament tècnic dels

responsables del Laboratori de Conservació i Restauració del Servei d'Arqueologia.

- El contractista es veurà obligat a lliurar tota la documentació extreta, tant la de camp com l'elaborada, escrita, gràfica, fotogràfica, o alguna altra, amb negatius i originals, que serà propietat del Servei d'Arqueologia.
- L'adjudicatari no podrà fer ús o divulgació d'aquests documents i estudis de forma total o parcial sense la comunicació i autorització prèvia del Servei d'Arqueologia.
- La persona responsable de la intervenció haurà de tenir una còpia impresa del projecte d'intervenció arqueològica al lloc del treball de camp.

Sistema de documentació planimètrica

En la presentació impresa de la memòria, s'utilitzaran les escales següents, sempre i quan no entri en contradicció amb la normativa establerta per la Generalitat:

- S'hauran de fer plànols topogràfics generals de resultats de la intervenció, així com en relació al projecte urbanístic.
- Totes les unitats estratigràfiques es dibuixaran i situaran en plantes acotades.
- La planta tipus és a escala 1:20
- Els plànols d'emplaçament seran a escala 1:2000 i 1:500
- Les plantes generals de la intervenció a escala 1:200, 1:100 i 1:50
- De totes les estructures excavades hi ha d'haver planta, secció i alçat -si aquest és possible- a escala 1:20
- Els detalls seran a escala 1:20, 1:10 i 1:5 depenent de la seva magnitud
- S'hauran de fer seccions de tots els talls, així com un mínim de dues seccions volants perpendiculars del jaciment.
- A la caràtula de cada dibuix s'ha d'indicar:
 - Nom jaciment
 - Codi intervenció
 - Sector, àrea o àmbit si s'escau

- UE representades
 - Cotes absolutes sobre el nivell del mar
 - Escala Gràfica
- Tota la documentació planimètrica elaborada haurà de ser lliurada informatitzada (format .DWG i .PDF), adjuntant còpia a paper de cadascun dels plànols en annex a la memòria final d'intervenció.
- S'haurà d'adjuntar l'inventari corresponent de registre planimètric (plantes, seccions, alçats). És necessari que totes les planimetries de la intervenció es gravin a una carpeta del CD/DVD lliurat amb la memòria científica. Cada plànol (format .DWG i .PDF) haurà d'estar convenientment identificat amb el número d'inventari corresponent, per tal de poder diferenciar-les correctament.

Sistema de documentació fotogràfica:

S'hauran de fotografiar totes les unitats estratigràfiques de la intervenció.

- També seran necessàries fotografies de detall dels elements més representatius.
- També caldrà fotografiar aquells elements o conjunts patrimonials apareguts que necessitin d'algun tractament especial de conservació o restauració, prèviament i posteriorment a l'actuació sobre el bé, sigui moble o immoble.
- Tota la documentació fotogràfica es farà en format digital (.JPG o .TIFF) amb una qualitat mínima de 300dpi i màxima de 600dpi. Aquesta documentació s'haurà de lliurar obligatòriament dins d'una carpeta d'imatges digitals annexa al document de la memòria científica, en el moment que es faci entrega de la còpia en CD/DVD. En cap cas s'acceptarà que les fotografies digitals estiguin únicament inserides dins del document definitiu de la memòria, ja sigui en format .DOC/.DOCX o .PDF.
- En els cos de la memòria en format digital les imatges seleccionades poden ser d'una resolució més baixa (150dpi) amb la finalitat d'evitar que l'arxiu resultant sigui excessivament pesat.

- S'hauran d'adjuntar els inventaris corresponents de registre fotogràfic. És necessari que totes les fotografies de la intervenció gravades a la carpeta d'imatges digitals estiguin convenientment identificades amb el número d'inventari corresponent, per tal de poder diferenciar-les correctament.
- S'haurà de fer un reportatge fotogràfic de qualitat dels objectes i material arqueològic més representatiu.

Sistema de tractament d'objectes mobles:

- Els objectes s'individualitzaran per UE dins de bosses diferenciades en referència a les dimensions, material, fragilitat, singularitat,... En general, cada bossa i/o caixa portarà la seva identificació bàsica:
 - Nom jaciment
 - Codi intervenció
 - Sector, àrea o àmbit si s'escau
 - UE
- La ceràmica es guardarà en bosses de plàstic de diverses mesures, i aquestes dins de caixes normalitzades.

Totes les caixes han de respondre a la Norma Europea 400x300 (apilables).

-La **caixa estàndard** d'utilització a l'Arxiu Arqueològic és la de 20 l de capacitat (400x300x220 mm).

-Els materials de major grandària podran ser encaixats en altres dimensions dins la Norma Europea 400x300.

-40 l 600x400x235 mm (restes antropològiques)

-80 l 600x400x410 mm (material de gran format)

-Les etiquetes han de ser enganxades amb clips metàl·lics amb la qual cosa ha de ser possible fer-ho, les vores de les caixes han de ser planes i no corbes.

-Les empreses han de demanar també les tapes de les caixes, no del total de caixes, però aproximadament un terç del número demanat, ja que només es tapa la caixa de dalt.

-Els clips són també responsabilitat de l'empresa. Un per caixa.

- No es transportarà cap bossa que no estigui dins de la seva caixa de plàstic.
- El material constructiu es quantificarà a l'excavació i només es guardarà una mostra significativa, o les peces que tinguin alguna singularitat.
- El metall, el vidre i la matèria orgànica treballada, s'individualitzarà peça a peça dins de bosses de tanca hermètica, i aquestes es desaran en recipients hermètics de plàstic del tipus Tupperware o similar. En el cas dels metalls, serà necessari incorporar a l'envàs un element absorbent d'humitat, com ara el gel de sílice.
- Tot objecte que pugui sofrir alteracions post extracció haurà de ser tramès urgentment als laboratoris de conservació i restauració del Servei d'Arqueologia de Barcelona per al seu tractament.
- La idoneïtat dels productes de conservació emprats i la metodologia d'aplicació serà establerta d'acord amb els responsables del Laboratori de Conservació i Restauració del Servei d'Arqueologia de Barcelona.
- Tots els objectes apareguts en el procés d'excavació hauran de ser transportats, a càrrec de l'obra, per al seu tractament a les instal·lacions del polígon de la Zona Franca de l'ICUB, d'acord amb l'establert amb el Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya
- Tot treball de conservació-restauració haurà de ser documentat seguint el sistema de registre del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

Sistema de tractament de les restes antropològiques

- Caldrà, després de dur a terme el procés d'excavació i documentació corresponent, que les restes antropològiques siguin tractades seguint les indicacions tècniques dels responsables del

laboratori de conservació del Servei d'Arqueologia de Barcelona, amb individualització d'extremitats, tronc i crani dins d'embalatges apropiats.

- Quan sigui necessari per la seva fragilitat es duran a terme els treballs de consolidació previs a l'extracció.
- En general, cada bossa i/o caixa portarà la seva identificació bàsica:
 - Nom jaciment
 - Codi intervenció
 - Sector, àrea o àmbit si s'escau
 - UE

Sistema de recollida de mostres necessàries per a realitzar analítiques

- En cas de ser necessari per la seva aportació al coneixement, es recolliran mostres d'elements procedents de l'excavació per tal de fer les anàlisis oportunes.
- Aquestes mostres, com qualsevol objecte hauran de ser dipositades en els embalatges adients, i hauran d'estar identificades externament.
- En cas de dubte se seguiran les instruccions dels tècnics del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

Criteris per al tractament de dades i elaboració de la memòria científica:

Sistema de neteja i siglat dels objectes

- S'haurà de netejar tot el material arqueològic segons les directrius del Servei d'Arqueologia de Barcelona. Aquells materials que per raó de la seva constitució o fragilitat, per exemple la matèria orgànica, ossos treballats, metalls, vidre, pedra decorada, pintura mural, mosaic... necessitin d'un tractament de conservació específic, caldrà que siguin establerts els criteris d'acord amb el

Laboratori de Conservació-Restauració del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

- S'haurà de posar sigles a totes les peces i restes trobades al jaciment, indicar el número de codi, la referència estratigràfica i el número de la peça.
- El siglat es farà amb tinta xinesa sobre una cartel·la de resina acrílica, tipus paraloid.

Sistema d'inventari dels objectes

- * **A partir de l'any 2022 ha començat a funcionar l'IAB (Inventaris Arqueologia Barcelona), el nou el sistema d'inventaris de material arqueològic que s'utilitza per a les intervencions que es realitzen al municipi. La reforma del sistema s'ha promogut des de l'Arxiu arqueològic del Centre de Col·leccions del MUHBA, l'àrea de Prevenció i Documentació del Servei d'Arqueologia de Barcelona i compta amb el suport del Servei de gestió de projectes software per a l'ICUB. L'IAB és una solució al núvol basada en SaaS a partir de l'entorn Coeli, per a poder introduir i gestionar els inventaris de forma àgil i intuïtiva.**
- * **Quan es vulgui començar l'inventari dels materials d'una intervenció s'haurà de sol·licitar la petició per telèfon (932563538) o correu electrònic (erevilla@bcn.cat) a l'Arxiu arqueològic del MUHBA per tal de poder obrir l'entorn de treball de la intervenció/intervencions i permetre l'accés dels usuaris/usuàries que l'hauran d'utilitzar.**
- * **Es lliurarà una còpia en suport informàtic (format .DOC/.DOCX, .XLS/.XLSX o .CSV) a partir de l'exportació realitzada des de l'IAB, i una còpia impresa a paper.**
- * **A l'hora de fer l'inventari hom separarà el material que s'hagi de dibuixar i restaurar, així com aquell que tingui un valor a nivell de museïtzació.**

Sistema d'emmagatzematge definitiu del material arqueològic

- * Un cop el material sigui net, inventariat i siglat es guardarà pel seu emmagatzematge definitiu.
- * La ceràmica es guardarà per UE, i dins de cada UE per tipus ceràmics. Es separaran en bosses diferenciades les formes dels fragments informes.
- * Si les UE no tenen gaire material es pot guardar més d'una UE en una mateixa caixa, indicant-ho a l'etiqueta.
- * Els metalls, el vidre i la matèria orgànica es guardaran en contenidors de plàstic hermètics (tipus Tupperware), per tal de mantenir les condicions de conservació necessàries a cadascun dels tipus. En el cas dels metalls, serà necessari incorporar a l'envàs un element absorbent d'humitat, com ara el gel de sílice.
- * Les etiquetes finals es faran en ordinador amb un model facilitat pel Servei d'Arqueologia de Barcelona.
- * Els materials que hagin de ser restaurats s'individualitzaran i passaran al laboratori de conservació-restauració del Servei d'Arqueologia de Barcelona, on seguiran el tractament específic per cada cas.
- * Els materials que hagin de ser dibuixats i que formin part del catàleg de la memòria definitiva s'individualitzaran en caixes separades, ja que cada peça s'ha d'ingressar al fons del Museu d'Història de Barcelona amb una identificació pròpia.
- * En qualsevol cas els criteris en aquest tema seran marcats pel Servei d'Arqueologia de Barcelona.
- * El material arqueològic recuperat, un cop net, classificat, inventariat i siglat s'haurà de dipositar al Museu d'Història de Barcelona, tal com determina la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Criteris per a la redacció del informe definitiu de la intervenció

El director de la intervenció arqueològica ha d'elaborar un informe que cal lliurar al Servei d'Arqueologia de Barcelona en un termini mínim, a pactar entre ambdues parts (de dos mesos, segons la normativa vigent). D'aquest informe se n'ha de lliurar 1 còpia en format digital (.PDF). La planimetria s'haurà de presentar en un doble format, .PDF i .DWG. Inicialment només es lliurarà una copia completa en format digital (.PDF) per a la seva revisió; quan es doni el vistiplau, es lliurarà la còpia definitiva. Des del Servei d'Arqueologia de Barcelona es trametrà l'informe, com és preceptiu, al Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya.

- * L'informe sobre els resultats de la intervenció arqueològica haurà d'incloure:
 - Localització
 - Metodologia, resultats i valoració de la intervenció
 - Descripció dels treballs realitzats
 - Documentació gràfica (dibuixos i fotografies)
 - Les conclusions preliminars, així com la primera adscripció cronocultural i, si s'escau, l'inventari dels materials.
- * Així mateix, caldrà elaborar i lliurar un informe detallat d'aquells treballs de consolidació, conservació, extracció,... que s'hagin dut a terme en el jaciment, en el qual s'hi haurà d'incloure:
 - Descripció dels treballs realitzats i motius
 - Metodologia, resultats i valoració de la intervenció
 - Fitxat tècnic dels productes emprats
 - Documentació gràfica (dibuixos i fotografies) amb localització detallada de la zona d'actuació
 - Recomanacions de seguiment o control del resultat de la intervenció de conservació

Criteris per a la redacció de la memòria científica de la intervenció

- * D'acord amb la normativa vigent en un termini màxim de dos anys, a comptar des de l'acabament de la intervenció, el director ha de presentar al Servei d'Arqueologia de Barcelona una memòria dels treballs realitzats. Se n'han de

lliurar 1 còpia impresa i enquadernada i 2 còpies en format digital (CD/DVD). En aquesta còpia impresa hi haurà d'haver, a banda d'una còpia completa de la memòria en format .PDF, tots els arxius editables en els formats originals (text, fulls de càlcul, bases de dades, planimetria, imatges...). En les còpies digitals, la planimetria s'haurà de presentar en un doble format, .PDF i .DWG. Inicialment només es lliurarà una còpia en format digital (.DOCX o .PDF) per a la seva revisió; quan es doni el vistiplau, es lliuraran les còpies definitives. Una còpia de la memòria serà tramesa al Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya per a la seva aprovació.

* A la memòria s'ha d'indicar:

- Nom del jaciment i nom dels autors de la memòria amb la signatura del director, les dates de la intervenció i la data de lliurament de la memòria.
- Situació de la intervenció
- Entorn geològic i geogràfic
- Les notícies històriques i les intervencions anteriors
- Les motivacions de la intervenció i els objectius
- La metodologia emprada
- Els treballs realitzats:
 - Descripció
 - Interpretació
- El material arqueològic recuperat. Valoració, estadístiques i catàleg dels materials representatius
- Conclusions: interpretació de la intervenció i l'emplaçament històric
- Bibliografia

* Com a annexos es lliuraran:

- Inventari dels materials arqueològics i codi per la seva interpretació
- Planimetries:
 - Plànols de situació
 - Topogràfics de la zona

- Plantes generals de la intervenció per fases
- Plantes detallades dels elements representatius
- Seccions i alçats
- Làmines del material representatiu
- Llistat de fotografies
- Fotografies representatives
- Fitxes UE informatitzades
- Fitxes de restauració
- Altres estudis o analítiques realitzades dels materials recuperats en el procés d'excavació (estudis antropològics, arqueobotànics, C14, metal·lúrgics, de morters...)

PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A LA BAIXADA DEL MONESTIR 7-9B

REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES CASETES

DISTRICTE DE LES CORTS – BARCELONA

Tipus d'intervenció: excavació

Codi: 048/23

VALORACIÓ PRESSUPOSTÀRIA ORIENTATIVA

Per a fer la valoració econòmica s'ha fet el càlcul a partir de les tasques realitzades durant la intervenció duta a terme a la caseta del número 5 de la Baixada del Monestir entre els mesos de setembre de 2022 i febrer de 2023.

S'ha tingut en compte la superfície total a excavar, sense valorar la necessitat o no de deixar bermes al costat de les estructures dels diferents edificis amb la finalitat de no posar en perill la seva estabilitat, calculant una profunditat mitjana de 0,75m, és a dir, s'ha considerat que cal extreure 258m³ de terra de l'interior de les casetes i el passatge seguint metodologia arqueològica.

La valoració pressupostària contempla jornades laborals de 8 hores. A la valoració s'han contemplat les despeses derivades del trasllat de terres i runes a l'abocador. També s'han inclòs els treballs de neteja i siglat de material arqueològic, així com el garbellament i rentat de terres. No es contempla cap partida relacionada amb Seguretat i Salut, ja que les empreses que es presentin a la licitació hauran d'aportar el seu Pla.

En aquesta valoració provisional no s'ha contemplat l'extracció dels paviments de lloses que puguin aparèixer, en cas que s'hagin de tornar a col·locar. Per a fer l'extracció caldrà la fotogrametria prèvia de dits paviments i la numeració de les peces. Hi haurà de treballar un equip especialitzat en restauració. Caldrà guardar-los en palets degudament identificats.

REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES - CASETES Baixada del Monestir, 7-9B i el passatge interior (Barcelona, districte de les Corts) – Excavació en extensió					
Codi		Descripció	Amidament	Preu	Import
1		ARQUEOLOGIA			
01.01	U	Honoraris professionals d'arqueòleg/òloga per a la direcció tècnica de la intervenció arqueològica	1050	30,00 €	31.500,00 €
01.02	U	Honoraris professionals d'arqueòleg/òloga tècnic/a	1375	25,50 €	35.062,50 €
01.03	U	Honoraris professionals d'auxiliars d'arqueologia de la intervenció arqueològica	6275	18,50 €	116.087,50 €
01.04	U	Honoraris professionals per a la realització de la topografia, el dibuix i la fotogrametria de la intervenció arqueològica	590	25,00 €	14.750,00 €
01.05	PA	Honoraris professionals per a la realització de treballs de tractament i conservació derivats de la intervenció arqueològica (material moble) - Partida alçada a justificar	PA	PA	25.000,00 €
01.06	PA	Estudis i analítiques derivats de la intervenció arqueològica. Partida alçada a justificar.	PA	PA	15.000,00 €
01.07	U	Elaboració i redacció d'informes (informes d'afectació d'estructures i informe final) i de la Memòria de la intervenció arqueològica	525	30,00 €	15.750,00 €
01.08	PA	Transport de terres amb contenidor de 7m ³ a abocador específic, instal·lació de tractament de residus de construcció i demolició externa a l'obra o centre de valorització o eliminació de residus Partida alçada a justificar.	PA	PA	10.800,00 €
01.09	U	Honoraris màquina retroexcavadora petita	200	45,00 €	9.000,00 €
Total capítol 01					272.950,00 €

REIAL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES - CASETES Baixada del Monestir, 7-7B (Barcelona, districte de les Corts) – Excavació en extensió Resum Valoració		
Codi	Descripció capítols	Import
1	ARQUEOLOGIA. Excavació en extensió.	
	Pressupost Execució Material (PEM)	272.950,00 €
	Despeses generals (13%)	35.483,50 €
	Benefici Industrial (6%)	16.377,00 €
	Pressupost Execució per Contracta (PEC) sense IVA	324.810,50 €
	IVA 21%	68.210,21 €
	Pressupost Execució per Contracta (PEC)	393.020,71 €

Intervenció arqueològica al Reial Monestir de
Santa Maria de Pedralbes – Casetes

RESUM

Les tasques de neteja i siglat de material arqueològic estan incloses en les despeses del treball de camp, ja que el Decret 78/2002, de 5 de març, de Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic especifica que l'inventari del material s'ha d'incloure en l'informe previ que s'ha de lliurar abans de dos mesos després de finalitzar la intervenció. Així, doncs, el treball de camp inclou aquestes tasques ja que es tracta d'un requisit de la normativa vigent.

- D'acord amb l'article 10, apartat e) del Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594 – 13/03/2002), és obligació de la promoció: "Assegurar que la direcció de la intervenció compleix les obligacions previstes a l'article 11.1, i en especial la consolidació del material exhumat que ho requereixi i la realització de la memòria en el termini establert". L'article 11.1, sobre les obligacions de la direcció, en

l'apartat f), diu: Consolidar les peces obtingudes que ho requereixin, emprant mètodes i materials que no impliquin processos irreversibles ni posin en perill la integritat del bé.

- Així, doncs, en compliment d'aquests articles, s'ha previst una partida alçada, a justificar, per a totes aquelles tasques relacionades amb la neteja, consolidació i tractament de restes arqueològiques. La partida proposada, tenint en compte la gran abundància de restes mobles aparegudes al llarg de l'anterior intervenció arqueològica a la caseta del número 5 de la Baixada del Monestir, és de 25.000,00 € (que es podria ampliar en funció de les restes recuperades).
- Cal preveure una partida alçada, a justificar, per a estudis i analítiques. La partida proposada és de 15.000,00 € (que es podria ampliar en funció de la quantitat de restes recuperades).
- En el cas de localitzar restes prehistòriques, aquestes partides alçades s'hauran de replantejar. També caldrà replantejar el temps d'execució i l'equip de treball.
- L'article 45 de la Llei 1/2021, del 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022 estableix un increment d'un 1% de les taxes amb tipus de quantia fixa respecte de l'exigida l'any 2021 (ORDRE CLT/29/2022, de 28 de febrer, per la qual es dona publicitat a les taxes que gestionen el Departament de Cultura i les entitats que en depenen. núm. 8617 de 2 de març de 2022). Actualment la taxa per la tramitació de sol·licituds d'autorització d'intervencions arqueològiques i paleontològiques preventives o integrades en un projecte d'investigació és de 22,80€.
- D'acord amb l'article 4.4 del Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594 – 13/03/2002): “En el cas d'intervencions que es facin en el subsol d'edificis o en solars que confinin amb edificis o amb obres públiques, hi ha de participar un/a arquitecte/a, a qui correspon de vetllar perquè els treballs arqueològics no afectin l'estabilitat de l'estructura dels edificis o les obres públiques”. La promoció haurà de vetllar per l'acompliment d'aquest article.

- Cal recordar que el director o directora de la intervenció arqueològica ha d'elaborar un informe que cal lliurar al Servei d'Arqueologia de Barcelona en un termini màxim de dos mesos, sempre que no s'hagi acordat un termini inferior (Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic; art. 11.1.g). DOGC núm. 3594). Després de la corresponent revisió, des del Servei d'Arqueologia de Barcelona es trametrà l'informe, com és preceptiu, al Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya.

Laia Macià Plaza

Arqueòloga
Servei d'Arqueologia de Barcelona
Direcció de Memòria, Història i Patrimoni
Institut de Cultura
Ajuntament de Barcelona

Josep Pujades i Cavalleria

Cap del Servei d'Arqueologia de Barcelona
Direcció de Memòria, Història i Patrimoni
Institut de Cultura
Ajuntament de Barcelona

Barcelona, 17 d'abril de 2023